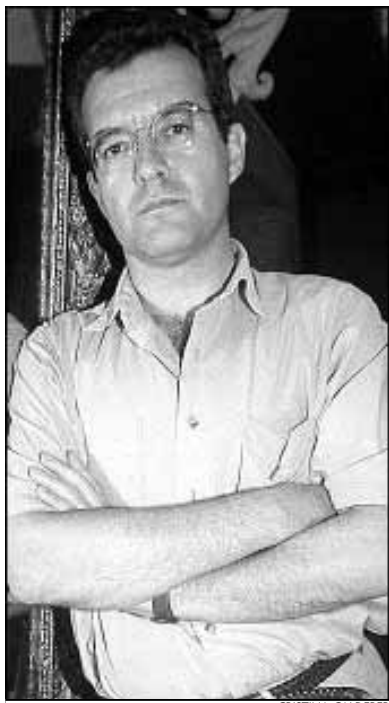

LITERATURA INFANTIL I JUVENIL

Entre el rigor i el divertiment

ANDREU SOTORRA

www.andreusotorra.com

El pintor Perico Pastor

José Antonio Millán, *C. El petit llibre que encara no tenia nom*. Traducció de Quim Monzó. Il·lustracions de Perico Pastor. Col·lecció *Sense Límits*. Editorial Empúries. Barcelona, 2003. A partir de 9 anys.

Cinc anys després de la seva primera edició a Cercle de Lectors, la col·lecció *Sense Límits*, de l'Editorial Empúries, ha aportat al seu catàleg aquest petit àlbum il·lustrat que es mou entre el luxe i el gust exquisit. Val la pena, doncs, recordar-ne el que ja aleshores en vaig dir. No és la primera vegada que Quim Monzó accepta –perquè m'imagino que s'ha de dir així– traduir novel·les o relats per publicar en col·leccions per a joves. Dos dels títols de Quim Monzó amb aquesta destinació han estat *L'autostopista*, tres relats de Roald Dahl (Empúries, 1994), i *Frankenstein o el Prometeu modern*, el clàssic de Mary Shelley (La Magrana, 1995). Una altra de les relacions de Quim Monzó amb la narrativa per a joves ha estat com a membre del jurat durant unes quantes edicions del premi Ramon Muntaner, que convoca també Empúries i que forma part del cartell dels premis Bertrana.

Aquesta vegada, *l'encàrrec* ha estat especial. Es tractava de reunir tres personatges d'una mateixa quinta: l'escriptor José Antonio Millán (Madrid, 1954), el pintor Perico Pastor (la Seu d'Urgell, 1953) i l'escriptor Quim Monzó (Barcelona, 1952). Tots tres han portat a terme una edició singular, de luxe ben entès pel contingut, partint d'un text que ja s'ha traduït a cinc llengües.

El personatge principal del relat de José Antonio Millán és C., o dit d'una altra manera, el Contet, un conte personificat que ha vist la llum en una família il·lustrada i que es fa gran anant de visita a casa dels seus avis (uns altres contes), que viuen en un món de llibres, és clar, on és possible aprendre-ho tot, descobrir, discernir, triar i madurar.

La pregunta és suggerent: "¿Què passa quan passa el temps i un llibre petit no creix? (una mena de pregunta com és ara: ¿què vols ser quan siguis gran?). I el desenvolupament, extremament senzill però literàriament intel·ligent, va des del típic *Hi havia una vegada* fins al *Fi* de rigor. El recorregut (el viatge) converteix el relat en

una mena de manual per aprendre a conèixer els llibres. I el Contet en qüestió passa per moments que juguen amb l'avantatge de la lletra impresa quan s'indica, per exemple, la cursiva o la negreta en una frase de model, o quan s'allunya dels llibres luxosos i enquadernats entre els quals vivia per conèixer l'àmplia varietat de llibres de les prestatgeries que no havia recorregut mai. Descobrir i fer amistat amb els diccionaris, els atlas, un llibre xinès, els llibres de codis de lleis i els llibres de viatges és obrir els ulls al món.

LÀMINES HUMANITZANTS

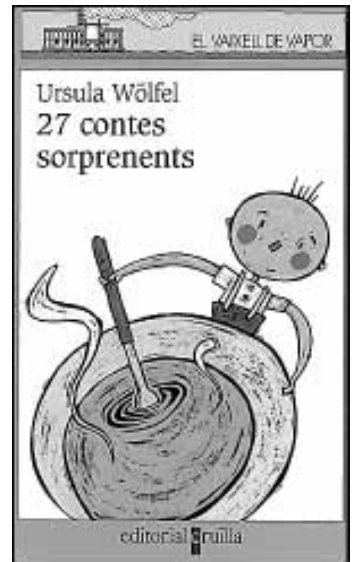
A la versió original de José A. Millán i la traduïda de Quim Monzó s'ha adaptat l'il·lustrador Perico Pastor amb unes làmines que continuen personificant i més aviat humanitzant el personatge principal i, sobretot, els que l'envolten. Perico Pastor ha optat per figures amb perfils ondulats (molt pericopastorianes), amb detalls picarescos com el llibre-mestressa de casa que ve de comprar amb un cistell al braç, el llibre-aristòcrata amb bastó i mal de ronyons, el llibre-poeta de bigotis recargolats, el llibre-guardia urbà, el llibre-codi romà, l'edifici de veïns del llibre diccionari i els llibres-tècnics que experimenten amb un vaixell en una banyera. Amb domini dels ocres i els blaus, amb imatges trencades o perfilades, amb una presentació de caplletres en cada capítol, sembla com si el trio d'autors hagués treballat a l'una. Una mena d'exercici d'alta volada entre el rigor i el divertiment. I una demostració evident de com és possible fer llibres per a joves sense haver de recórrer als tòpics més tronats.

Jordi Sierra i Fabra, *El dolor invisible*. Col·lecció *L'Odissea*. Editorial Empúries. Barcelona, 2002. A partir de 14 anys.

Jordi Sierra i Fabra, *La biblioteca dels llibres buits*. Col·lecció *El Vaixell de Vapor*. Editorial Cruïlla. Barcelona, 2002. A partir de 9 anys.

Ursula Wölfel, *27 contes sorprenents*. Traducció d'Ainara Munt. Il·lustracions de Teresa Martí. Col·lecció *El Vaixell de Vapor*. Editorial Cruïlla. Barcelona, 2003. A partir de 7 anys.

Una adolescent estranya i solitària és internada en un psiquiàtric. Cada dia que passa va canviant de personalitat, d'edat, d'actitud i, mentre el misteri que l'envolta es va fent més i més gran, un metge jove intenta, com si fos un detectiu, desembolicar a poc a poc la troca de la ment de l'adolescent. De tota manera, la veritat no és sempre el que sembla.

Un fenomen molt estrany afecta la biblioteca: els llibres han perdut les lletres, que ara s'amunteguen a terra. Però resulta que els llibres s'han pansit perquè ningú no els llegia i s'han tret del damunt totes les lletres. La gent està molt preocupada: seran el poble de la biblioteca dels llibres buits i es convertiran en la riota de tothom.

Una màquina de girar, saltar, gronxar-se i cridar, un cargol que se'n va a ciutat i un ànec que vol saber com és la nit són alguns dels diversos protagonistes d'aquests contes, realistes i d'humor, que una mare explica al seu fill perquè es distregui i es mengi la sopa.

Vinyetes volàtils

JOSEP GÁLVEZ

CÒMIC

Calo, *Al servicio de las damas*. Edicions de Ponent. Onil, 2003.

Al *servicio de las damas* és un recull d'histories realitzades pel jove autor valencià Calo. Són narracions curtes que es distingeixen per un estil gràfic sensual, vitalista i amb ressonàncies estèti-

ques adolescents; així com per una espontaneïtat narrativa que de vegades deriva les històries cap a una lleugeresa que frega la buidor.

Les historietes de Calo volen i generalment aconsegueixen seduir la mirada dels lectors amb el seu traç lleuger que reproduceix cossos, actituds, robes i d'altres signes que sintetitzen l'encís i la volatilitat, la potencialitat i la fragilitat de la joventut, la importància de la sensualitat i la superficialitat de les passions.

El comú denominador d'aquests relats és el protagonisme de les dones, dones recreades des d'una visió masculina, i els sentiments i emocions que elles generen, especialment el desig.

COMPLEXITAT I DENSITAT

Hi ha relats que freguen com tangents la complexitat i densitat de la narració, com passa a *Isabel*, *Cita en el jardí botànic* i *La veredita alegre*, sense cap dubte el més ambiciós de tot el recull i el que, per tant, més evidència la manca d'estructura i de definició dels personatges. D'altres com ara *Hijas mías* i *Mamá ha tenido un pequeño mocosu* aconseguen recrear l'encís de les petites anècdotes vitals amb tota la seva càrrega emotiva; són les històries que revelen la possibilitat d'un equilibri entre lleugeresa i densitat dramàtica en què Calo conjunta seducció i consistència narrativa.

CALO